

מלאכת טוחן

מקורות הדין

איסור טחינה הובא במשנה כחלק מהכנת הפת בנוגע לטחינת החיטים לאחר ברירתם והפיכתם לקמח, פעולה זו יוצרת תיקון גדול כיון שבכך ניתן להכין לחם.

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף עג עמוד א

משנה. אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: ... הבורר הטוחן והמרקד, והלש, והאופה.

אמנם מצינו בגמרא גם מקורות בהם קיים איסור טחינה לכאורה גם למוצרים שראויים לשימוש בפני עצמם ואין בטחינתם תיקון גדול כמו בחיטים. למשל בגרונות וחרובים

2. תוספתא מסכת שבת (ליברמן) פרק יד הלכה טז

אין מרסקין דבילה וגרונות וחרובין לפני זקנים בשבת אבל מרסק הוא ביד של סכין בעץ הפרוד ואינו חושש

וכן מצינו איסור טוחן בסילקא. אמנם יש לדון מהו גדר האיסור כאן כלומר מה משמעות המילן 'פריס' והאם יש דווקא תכלית מסוימת שאותה פרימה אסורה.

3. תלמוד בבלי מסכת שבת דף עד עמוד ב

והטוחן. אמר רב פפא: האי מאן דפרים סילקא - חייב משום טוחן. אמר רב מנשה: האי מאן דסלית סילתי - חייב משום טוחן.

שיטות הראשונים באיסור 'פריס' סילקא

לדעת רש"י מדובר בחיתוך דק, ועדיין יש בזה טוחן וכן מירש בחיתוך עצים

4. רש"י מסכת שבת דף עד עמוד ב

דפרים סילקא... פירמא, מינצי"ר בלעז + לחתוך לחתיכות קטנות + מחתכו הדק. דסלית סילתי - עצים דקים להבעיר אש.

לר"ח לא שייך איסור טחינה בחיתוך אלא רק בטחינה וכתירה

5. רבינו חננאל מסכת שבת דף עד עמוד ב

אמר רב פפא האי מאן דפרים סילקא. פ' כעין כתישה ולא כעין חיתוך חייב משום טוחן

וכן מאן דסלית סילתי פ' עצי דקלים שעומדין שיבי שיבי כעין נימין וכשמפרק הנימין הללו יוצא ביניהן כמין קמח דק לפ' (המנפץ) חייב משום טוחן

מהרא"ש משמע שלא שייך איסור טחינה בדבר שהוא כבר אוכל. וציטט את ר"ח בדבריו על עצי דקלים שמכוונים גם לפריס סילקא

6. רא"ש מסכת שבת פרק ז סימן ה

ה טוחן אמר רב פפא האי מאן דפרים סילקא בשבת חייב משום טוחן. פ' ח"ז עצי דקלים שעומדים (תיכי תיכי) + שיבי שיבי + כעין נימין שכשמפרק הנימין הללו יוצא מביניהן כמו קמח דק לפיכך המנפץ חייב משום טוחן ופ' הגון הוא דומיא דסלית סילתי ומה שפרש"י דפרים סילקא שמחתך ירקות דק דק פירוש תמזה הוא דבר שהוא אוכל ומחתך אותו דק דק אין שייך ביה טחינה:

גם ברמב"ם מסייג את איסור התורה בחיתוך מירות רק אופן שמכשירו בזה לבישול. וחיתוך שאינו נועד לבישול איסורו מדרבנן (ע"פ כס"ט)

7. רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה יח

המחתך את הירק דק דק כדי לבשלו הרי זה תולדת טוחן וחייב.

לפיכך אין מרסקין לא את השחת ולא את החרובין לפני בהמה בין דקה בין גסה מפני שנראה כטוחן. (והרבה אחרונים הסבירו ברמב"ם שכוונתו כרא"ש שהוא ריק שלא נאכל חי. רא חזו"ע עמ' רנה).

טחינה לאלתר

לדעת הרשב"א כפי שיש יסוד 'לאלתר' במלאכת בורר כך הוא קיים גם במלאכת טוחן. ולכן קציצה דק דק מותרת.

8. שו"ת הרשב"א חלק ד סימן עה

מסתברא דהא דפרים סילקא דוקא במחתך דק דק כדי לאוכלו למחר או אפ' לבו ביום ולאחר שעה. לפי שזרכו של סילקא לחתכו דק דק בשערב /אולי צ"ל בערב/ בשולו. וכל שזרכו בכך ומנחו לאחר שעה חייב. אבל לאוכלו מיד מותר. שלא אסרו על אדם לאכול /אולי צ"ל לאכול/ מאכלו חתיכו גדולת או קטנות.

דכענין שאמרו (שבת ע"ד ע"א) לענין בורר היו לפניו שני מיני אוכלין בורר ואוכל. בורר ומניח לא יברור. ואם בורר חייב חטאת. ופירשה אביי דה"ק בורר ואוכל לאלתר. בורר ומניח לאלתר ולבו ביום לא יברור. ואם בירר נעשה כבורר לאוצר וחייב חטאת. דאלמא כל שאוכל לאלתר כדרך שזרכן של בני אדם לאכול אף על פי שיש באותו צד בעצמו חיוב חטאת בשמניח לאחר זמן ואפ' לבו ביום וה"נ דכוותה היא.

בספר שלטי גיבורים התקשה בסברת הרשב"א שהרי יסוד זה שייך רק במלאכת בורר שהיא דרך אכילה ולא מצאנו כמותה בשאר מלאכות

9. שלטי הגבורים מסכת שבת דף לב עמוד א

ותמיהני עליו דכיון דהאיסור הוא משום טוחן מה לי טוחן לבו ביום או לאלתר או למחר וכי כל המלאכות כולן שרי לעשותן בדצריך לאותה מלאכה לאלתר ואל תשיבני מברירה שהתירו לברור כשרוצה לאכול לאלתר דהתם טעמא דבכה"ג שהתירו לא הוי ברירה ועוד שחכמי עצמם פירשו דין הבורר בה אבל הכא שהם פ' דחתיכו ירק דק הוי טוחן ולא חלקו מנין לנו לחלק מסברא ולדמות מה שלא דמו הם. (וכ"כ החזו"א סימן נז)

והב"י יוסף כתב שנראה שאין מהראשונים מי שחולק על הרשב"א ואדרבא מצינו מקלים. אמנם סיים שנכון גם לחתוך גדולות קצת

10. בית יוסף אורח חיים סימן שכא

נמצינו למדין דמותר לחתוך בשבת קיבוץ ירקות שקורין אינשלאד"ה והוא שיאכל לאלתר לדברי הרשב"א... ומשמע דליכא מאן דפליג עליה דהרשב"א בהא דהא שפיר מייתי ראייה מההיא דבורר ובלאו הכי לדברי התוספות פשיטא דכל שאר ירקי בר מסילקא שרו ולפירוש רבינו חננאל והרא"ש אפילו סילקא נמי שרי ולדברי הרמב"ם כל היכא שאינו מחתך כדי לבשל פטור ואפשר דמישרי נמי שרי לכתחלה.

... ומכל מקום נכון הדבר להזהיר שיחתכו לחתיכות גדולות קצת ושיאכלו לאלתר וכל כהאי גוונא נראה דלית ביה בית מיהוש לדברי הכל:

פסק השו"ע והרמ"א

השו"ע החמיר לאסור חיתוך ירק דק כושיי ואפילו ראוי לאכילה ואפילו אינו מתכוין לבשלו. הרמ"א הוסיף קולת הרשב"א בלאתר

11. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכא סעיף יב

המחתך הירק דק דק, חייב משום טוחן.

הגה: כל זה לא מיירי אלא בחותך ומנח, אבל אם לאכלו מיד, הכל שרי מידי דהוי אבורר לאכול מיד, דשרי (תשובת הרשב"א והר"ן פרק כלל גדול), כדלעיל סי' שי"ט.

המשנ"ב הביא לחומרה לחתוך גדולות קצת אמנם לא אסור לחתוך לאלתר אם עושה בשמך ממש לסעודה

12. משנה ברורה סימן שכא ס"ק מה

(מה) שרי - ויש מפקפקין על היתר זה וגם בב"י כתב שאף מי שמכוין לאכול מיד ג"כ יזהר לחתוך לחתיכות גדולות קצת ומטעם זה כתבו כמה אחרונים ג"כ דנכון להתנהג כמו שכתב הב"י

ומ"מ הנהיגין לחתוך הבצלים והצנון דק דק אין למחות בידם דיש להם על מי שיסמוכו ועכ"פ אסור לעשות עד יציאת בהכ"נ דבעינן סמוך לסעודה ממש כמ"ש בסימן שי"ט לענין בורר.

וכ"כ באג"מ ד עד: שבמקום צורך אין לחוש לדעת השלטי גיבורים אפילו לבעל גפוש

שימוש בכלים המיוחדים לטחינה

הריב"ש אסר שימוש בכלי המיוחד לטחינה אפילו בגבינה ואפילו בלאתר

13. שו"ת הריב"ש סימן קפד

עוד כתבת שנשאלת מהו לגרוד את הגבינה בשבת בכלי שהוא מורג חרוץ בעל פיפיות...

דעתי נוטה לאסור דהוה ליה כההיא דרב פפא דהאי מאן דפרים סלקא חייב משום טוחן. ואף אם נאמר דהיינו לצורך מחר או לבו ביום אבל לאלתר שרי כדעת הרשב"א ז"ל ונאמר שהתיר אפילו בכלי לאלתר היינו בכלי כגון סכין שאינו מיוחד לטחינה.

הובא להלכה בשו"ע סעיף י'.

סלייסר וסכינים המיוחדות לחיתוך דק

הביאור הלכה חשש שסכין שמויוחדת לחיתוך דק דינה ככלי המיוחד לטחינה שאסור משום טוחן גם לאלתר

14. באור הלכה סימן שכא סעיף יב

ויש לעיין אם חותך הבצלים והצנון דק דק בסכין גדול המיוחד לזה [שקורין בלשוננו הא"ק מעסער] אולי עכ"פ דומה לקנון ותמחוי דאינו מיוחד כ"כ כמו נפה וכברה ואפ"ה אסרו רבנן לכתחלה כיון דמיוחד קצת לברירה וכנ"ל בריש סימן שי"ט ע"ש ואפשר דה"ה בענייננו:

ובמשנ"ב הביא להחמיר בזה. והוסיף שממילא אסור משום עובדין דחול

15. משנה ברורה סימן שכא ס"ק מה

מסתברא דיש לזהר במה שנוהגין לחתוך בצלים דק דק עם דג מלוח וכיוצא שלא יחתכם בכלי [שקורין האק מעסער] דאפשר דחשיב ככלי המיוחד. רק בסכין בעלמא.

וגם בלא"ה אסור משום עובדא דחול וכנ"ל בסעיף יו"ד. (ומצד זה אין חילוק בגדול החיתוך שהכלי עצמו אסור בשימוש)

שימוש בסלייסר לאלתר

וכ"כ במאמ"ר (צט"ו) והוסיף שמסתבר שכפי לומדים קולת לאלתר מבורר יש ללמוד גם חומרת כלים. ואסור גם בקרש חיתוך כיון שנועד לחיתוך דק (וכ"כ באו"צ ב לג א) וכ"כ בשש"כ (ג) לאסור מכשיר קציצת בצל.

והרב מוצאפי (באתר בא) כתב 'בחתיכות עבות ולא דקות מותר'. ומשמע שלא חושש לעובדין דחול רק לטוחן.

ובילקו"י (יו"ט עמ' רסח) נטה להקל בשימוש לאלתר. וכ"כ (שכא ז) לגבי שימוש בקרש חיתוך.

טוחן בירקות מבושלים

בגמרא מובאת מחלורת תנאים בענין סיום שחיקתם של מירות שהחלו בשחיקתם בערב שבת. ולדעת ר' ישמעאל שהלכה כמותו אם כבר הגיעו לרמת דיכה מותר גם לשחוק אותם

16. תלמוד בבלי מסכת שבת דף יט עמוד א

השום והבוטר והמלילות שרסקן מבעוד יום, רבי ישמעאל אומר: יגמור משתחשך, ורבי עקיבא אומר: לא יגמור.

...אמר רבא בר חנינא אמר רבי יוחנן: במחוסרין דיכה - דכולי עלמא לא פליגי דאסורי, דטעינתן היא גומרת, ונמלא הכל עשוי נשנת, כי פליגי - במחוסרין שחיקה יוסר מדיקה, והני נמי - כמחוסרין דיכה דמו. הורה רבי יוסי בר חנינא כרבי ישמעאל להקל לשחוק את אלו דכבר נידוכו.

הרמב"ם נשאל על הגסה של דיסא בשבת כלומר של חיטים מבושלות והשיב להיתר

17. שו"ת הרמב"ם סימן שה

שאלה קדרה של דיסא שמשחין אותה על גבי כירה בשבת למחר כשמורידים את הקדרה מעל הכירה מכניסין בה עץ הפרור ומגיסין בה הרבה ומערבין אותה ומכין אותה בעץ הפרור עם צדדי הקדרה או בתוך הקערה...

וקל וחומר הדברים אם מלילות שהם מחוסרים שחיקה מותר לגמור שחיקתן בשבת הריפות שכבר נשחקו ונתבשלו כל צרכן ואינן מחוסרין אלא עירוב בלבד לא כל שכן. (והובא להלכה בטור שכא: 'וכתב הרמב"ם ז"ל לפיכך מותר לגמור שחיקת הריפות בעץ פרור. בקערה בשבת אחר שמורידין אותה מעל האש')

הב"ח מבין מדין חרדל שהרמב"ם חזר בו ואין היתר לשחוק דברים המבושלים

18. ב"ה אורח חיים סימן שכא

וצ"ע מאי שנא מחרדל (בשו"ע סעיף טו) ושחליים שגם כן אין שם אלא גמר ואסור לטרוף בכח ואפשר שחזר בו מתשובה זו בחיבורו ולכן כתב בחיבורו בסתם לגמור שחיקת הריפות בעץ הפרור ור"ל גם כן שלא יטרוף בכח:

וכ"כ בכלכלת שבת לאסור טחינה גם במבושל

19. תפארת ישראל כלכלת שבת כללי ל"ט מלאכות

אסור לרסק (קארטאפפצל) מבושלין, או שאר מאכל, משום טוחן. (ואפשר שמבין ברמב"ם שההיתר בדייסא הוא כיון שהחיתים נכתשו קודם כמבא ברש"י ברכות לו ב וכן משמע ברמב"ם עצמו שכתב 'שכבר נשחקו')

החזו"א סובר שאין חשש לישא וטחינה בדבר שנתרכך בבישול

20. חזון איש אורח חיים סימן נח סעיף ט

ומש"כ הב"ח שהר"מ בחיבורו חזר בו תמוה שדין איסור טריפה בכח תניא בהדיא בגמ' ואיך יתכן שהר"מ הורה להיתר דבר שאישורו מפורש גמ' ונראה דכשם שבישולו מפקיעתו ממלאכת טחינה כיון שטחינתו נוחה ואין שם מלאכה עלה כמו כן לאו שם לישא עלה ומיהו אם הריפות יבשות אפשר ואסור לית עליהן משקה ולערבם ומיהו אם יש מקצת משקה מע"ש נראה דמותר להוסיף בשבת

וכ"כ בשש"כ (י, ט) להתיר בפירות וירקות שנתרככו מאד בבישול.

מאמ"ר (צט"ב) להתיר בנתבשלו היטב אך לא ירסקן עד תומן

דיכה בשינוי

נחלקו אמוראים האם די בשינוי בכלי בשחיקת פלפלים או צריך גם מיעוט כמות

21. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמא עמוד א

אמר רב יהודה: הני פלפלי מידק חדא חדא בקתא דסכינא - שרי, תרתי - אסיר. רבא אמר: כיון דמשני - אפילו טובא נמי.

דעת הר"ף שדין זה הוא אפילו בשבת (וכן כתב הרא"ש כ, יב וכן משמעות הרמב"ם)

22. רי"ף מסכת שבת דף נח עמוד ב

אמר רב יהודה הני פלפלי למידק חדא חדא בקתא דסכינא שרי תרי תרי אסיר רבא אמר כיון דקא משני אפילו טובא נמי. איכא דמוקים לה בשבת ואיכא דמוקים לה ביום טוב (רש"י, ר"ח, שאלתות). ומסתברא כמאן דמוקים לה בשבת דאי ביום טוב ליכא מאן דאמר דבענין למידק חדא חדא בקתא דסכינא.

הב"י והרמב"ם מכריעים כרבא שמוותר גם לדוך הרבה ביחד. והיתר זה הוא דווקא בשני שינויים כת הסכין וקערה

23. בית יוסף אורח חיים סימן שכא אות ז (א) ד"ה מותר לדוך

ומשמע דהלכה כרבא דבתרא הוא וכן נראה מדברי הרמב"ם בפרק כ"א/... והוא דשרי למידק פלפלי בקתא דסכינא דוקא בקערה אבל לא במכתשת כן כתב הרמב"ם בפרק כ"א.

24. רמב"ם הלכות שבת פרק כא הלכה כ

הצריך לדוך פלפלים וכיוצא בהן ליתן לתוך המאכל בשבת הרי זה כותש ביד הסכין ובקערה אבל במכתשת חייב מפני שהוא טוחן,

וכן נפסק בשו"ע כרמב"ם

25. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכא סעיף ז

מותר לדוך פלפלין, אפילו הרבה יחד, והוא שידוכם בקתא של סכין ובקערה.

אמנם בסכין שדרך לחתוך בה אין להקל אלא לאלתר כירק

26. משנה ברורה סימן שכא ס"ק כה

כתבו האחרונים דדוקא בקתא דסכינא הוא דהתירו לדוך הפלפלין אבל לחתוך אותם בסכין דק אסור וכמו בירק לקמן בסעיף י"ב וה"ה לכל תבלין:

מהו השינוי שיש לעשות עם מזלג

(כשלא נתרכך מאד בבישול)

אור לציון (א, כח) חזו"ע (ד רנה) - המזלג עצמו הוא שינוי ומותר לטחון בו בשבת.

מאמ"ר (צט"ב) - יטחון עם צד המזלג שאין דרך לעשות כן בחול. ואין צורך בדידת המזלג.

חזו"א (נז' מצ"נ) שש"כ (ו ח) - ימעך עם ידית המזלג

חיתוך דק בבשר

תרומת הדשן כתב להיתר טחינה בדברים שאינם גידולי קרקע בצירוף הסוברים שאין דיכה בראויים לאכילה

27. תרומת הדשן סימן נו

נראה ואיכא למימר דבבשר מבושל או צלי דבנ"ד, כ"ע מודו דשרי. ולא דמי לעצים ופירות ולחם, דאינהו כולי גידולין מן הארץ. ויש במינן טחינה, כגון תבואה וקטניות, דעיקר טחינה שייך בהו, אבל בשר דאין גידולו מן הארץ י"ל דבאוכל כזה לכ"ע לא שייך בהו טחינה. והכי מציינו לענין מלאכת מעמר, דקאמר אביי בפ' כלל גדול /שבת ע"ג ע"ב/: אין מעמר אלא בגידולי קרקע. אף על גב דרבא פליג עליה התם, י"ל דלענין טחינת אוכלין דבלא"ה לא שייך בהו טחינה כולי האי, מודה דיש לחלק משום גדולי קרקע.

אמנם לחיות אסור לטחון גם בשר כיון שהוא חי ולא ראוי לאכילה. אך לזקנים מותר לטחון מבושל כיון שראוי לאכילה לרוב העולם

אמנם אין נראה להתיר מהאי טעמא, לחתוך בשר חי דק דק לצורך עופות להאכילן, דהואיל ואין הבשר כך ראוי לאכילה אלא לכוס אותו דלאו כאורחיה, איכא למימר דהא דהתירו התוס' לטחון אוכלין, היינו משום דא"צ טחינה, דאי בעי אוכל ליה כמו שהוא שלם והיה לועסו בין שינוי, אבל אי לא האי טעמא לא.

וא"ת א"כ מי שאינו יכול ללעוס אפי' בבשר מבושל או צלי יהא אסור, הא ליתא דאוליגן בתר רובא דעלמא דחזי להו ללעוס, לכך לא שייכי בהו טחינה, אפי' למי שאינו יכול ללעוס.

והמג"א הביא דעת שלטי גיבורים להחמיר שגם בשר הוא גידולי קרקע

28. מגן אברהם סימן שכא ס"ק י

ובש"ג כת' דאינו מוכרח דהא בשר חשיב ג"ק כמ"ש התוס' והר"ן לענין מפרק תולדה דדש:

דברי תרומה"ד הובאו להלכה בשו"ע וברמ"א

29. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכא סעיף ט

מותר לחתוך בשר מבושל או צלי, דק דק בסכין.

הגה: אבל אסור לחתוך דק דק בשר חי לפני העופות, דהואיל ואינן יכולין לאכלו בלא חיתוך, קמשוי לה אוכל (תה"ד סי' כ"ז /נ"ו/ ועיין לקמן סי' שכ"ד, ס"ז).

הלכה למעשה מלאכת טוחן

איסור טחינה – איסור טחינה קיים בשבת בין בפירות ובין בחומרים אחרים כגון עץ או מתכת (משנ"ב שכא מה).

פירות דביקים – פירות שטחינתם אינה יוצאת פירות נפרדים אלא משאירה אותם כגוש אחד כגון בננה ואבוקדו יש אומרים ששייך בהם טחינה (שש"כ ו א בהבנת החזו"א נז) ויש אומרים שלא שייך טחינה אלא בדברים המתפוררים בטחינה לחלקים נפרדים (תהל"ד רנב מז, אג"מ ד עד, וכן מבין בחזו"א וכן נראה עיקר בדעתו לחלק בין טחינת בננה שהיא גוש לדבולת שהם פירות נפרדים הנדבקים)

כלים המיועדים לטחינה – אין להשתמש בשבת בכלים המיועדים לטחינה, הם מחשש טוחן והן מאיסור עובדין דחול ומצד זה אסור גם בגבינות שאין בהם איסור טחינה (שו"ע שכא י)

כלים שמיועדים לחיתוך דק – מכשירי סליסר, קוצץ בצל וכדומה שהדרך לקצוץ בהם דק אין להשתמש בהם בשבת אפילו לאלתר (משנ"ב שכא מה, מאמ"ר צט ו, אול"צ ב לג א, שש"כ ו ג). ויש אומרים שהוא הדין בקרש חיתוך (אול"צ, מאמ"ר שם) ויש מי שמתיר גם בסליסר (ילקו"י יו"ט עמ' רסח).

חיתוך דק – אין לחתוך פירות ושאר גידולי קרקע בחיתוך דק על ידי סכין אלא אם עושה זאת בסמוך לסעודה ועל מנת לאכול לאלתר (שו"ע שכא יב) ובדרך זו מותר בשעת צורך לחתוך אפילו לאדם שמתקשה באכילה (שש"כ ו ו ע"פ משנ"ב לט). ויש אומרים שגם כשעושה לאלתר נכון לחתוך חתיכות גדולות מעט מרגילותו (משנ"ב מה, מאמ"ר צט ד)

פירות וירקות מבושלים – פירות וירקות מבושלים היטב שנתרככו בבישול אין בהם איסור טחינה (שש"כ ו ט, מאמ"ר צט יב) אך י"א דאין לרסקן עד תומן (מאמ"ר שם) ואם עושה בשינוי כדלהלן מותר בכל אופן.

מעיקה בשינוי – מותר לדוך אפילו תבלין באופן שעושה שני שינויים כלומר שדך בקת הסכין ובתוך קערה או צלחת אבל לא במכתשת המיועדת לטחינה (שו"ע שכא ז) והיתר זה יש אומרים שהוא לכל מה שצריך לשבת (משנ"ב כד) ויש אומרים שהוא דווקא לאותה סעודה (כה"ח לו, מאמ"ר יז)

ולגבי **מזלג** יש אומרים שהוא עצמו שינוי ומותר (אול"צ א כח, ילקו"י שכא לב) ויש אומרים שצריך להשתמש בצד המזלג (מאמ"ר צט יח) ויש אומרים שישתמש דווקא בידית המזלג (חזו"א נז, שש"כ ו ח). ולמעשה בדברים המבושלים או שאינם מתפוררים כבננה, נראה להתיר בראש המזלג.

טחינה אחר טחינה – מאכלים שנטחנו כבר כגון עוגיות שנעשות מקמח שהוא חיטה טחונה, שוב לא שייך בהם איסור טחינה ומותר לפוררם בשבת.

טחינה בדברים שאינם גידולי קרקע – בדברים הראויים לאכילה אין טחינה אלא בגידולי קרקע ולכן מותר לחתוך בשר מבושל דק דק. אבל בשר שאינו מבושל שנחתך לצורך עופות אסור לחותכו דק דק כיון שבכך מתקנו לאכילה (שו"ע ורמא שכא ט) אלא אם חותכו לשימוש לאלתר (משנ"ב לג). אמנם לצורך זקנים שמתקשים באכילה במבושל מותר לחתוך, כיון שראוי לאכילה כמו שהוא לרוב בני אדם (משנ"ב לב)